

ŠESTI MESEC ŠESTMESEČNE KAMPANJE

Slovenski informativni list v Avstraliji:
Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth, Brisbane, Hobart.
Vol. V. No. 6. JUNE, 1956

Registered at the G.P.O. Sydney, for
transmission by post as a periodical.
66 Gordon Street, Paddington, Sydney

Organ of the Slovene Community in Australia "THOUGHTS"

SLOVENSKI DOM pod milim nebom

Marsikdo se bo vprašal: Kaj pa to? Najbolj bodo menda pogledali tisti, ki jih imam v mislih.

Večkrat sem že slišal o nekakem zbirališču naše mladine v sydney-skem Hyde Parku. Nedavno sem se mimogrede napotil tja, da bi mogoče našel kakega znanca. Opazil sem nedaleč od spomenika par fantov in deklet. Vprašal sem se, zakaj so si ravno ta park izbrali za svoje zbirališče. Morda ljubijo prirodo, morda jim je všeč spomenik? Ali se pa pač ravno tu utrjuje poznanstvo in delajo načrti za bodočnost?

Ko sem tako razmišljal, sem počasi ugotovil, da je vse to le za kratek čas. Dokler ne zaigra godba v I.K. Ko pride to, morajo dekleta iti. Kaj pa fantje? Seveda tudi, ampak v drugo smer. Če bi šli tja kot dekleta, je tam že preveč onih z dolgimi črnimi lasmi. In ti so dekletom večkrat bolj všeč.

Po mojih mislih ni prav, če kdo reče, da slovenski fantje ne marajo za domača dekleta. Zbirališča v parku so dokaz, da se naši fantje interesirajo zanje in se želijo družiti z njimi. Samo to je nesreča, da se naša mladina ne more zbirati na bolj primernem kraju. O tem sem mislil že pred časom pisati, pa nisem. Mislil sem si, nekje se morajo sestajati. Ko pa nimajo

iti drugam kot v park, kaj naj kdo reče?

Zdaj se obeta, da bo stvar postala drugačna. Na to hočem še od svoje strani opozoriti. Znano je, da sta slovenska duhovnika odprla Slovensko pisarno v hiši, ki naj čimprej postane SLOVENSKI DOM. Zakaj sta pisarno že zdaj odprla? Zato, da lahko vsak pride, kdor je vsaj malo interesiran na stvari, in si ogleda kraj in poslopje in si da razložiti načrt. Ta načrt je velikega pomena za nas vse, posebno pa za naše mlajše. Če se stvar posreči, ne bo treba dolgo imeti zbirališče v parku, ne bo treba, da ostane Slovenski dom dolgo pod milim nebom. Lahko si bodo rekli: Dobimo se v Domu, tam se bomo pogovorili. Pa tudi pozabavali, saj bodo lahko vsako soboto tudi zaplesali, zapeli in svoja srca razveselili.

Da do tega kmalu pride, prosim vse Slovence, posebno pa naše mlajše, naj se združijo in pograbi-jo za to lepo priložnost. Vsak naj da posojilo ali dar, da se bo načrt prav kmalu uresničil. Ne pustimo, da nam ta priložnost uide, ne dopustimo, da bi še nadalje ostalo za naše mlajše edino shajališče — „slovenski dom pod milim nebom“!

—Milan Pleterski.

DVANAJST STRANI

Toliko jih ima pričujoča številka. Kaj naj to pomeni?

Ali smo že preko agitacije za osem strani in jih hočemo celih dvanajst?

Ne, tako daleč še nismo. Ne moremo se pohvaliti, da kampanja tako sijajno poteka. Vprašanje osmih strani je še zmerom bolj ali manj na tehtnici. Ne vemo, če jih bomo mogli dati odslej res vsak mesec.

Toda kampanja je prinesla to, da je precej naročnikov plačalo tudi za kako prejšnje leto. Drugi so pa prispevali za „sklad“ — posebno je zalegel velikodušni dar g. Nanosa.

Tega ekstra denarja pa nočemo porabiti, da bi z njim zagotovili izhajanje MISLI na osmih straneh. Še vedno vztrajamo na tem, da za izhajanje na osmih straneh mora zadostovati sama naročnina redno plačujočih naročnikov — plus dohodki od oglasov. Še vedno vztrajamo na tem, da mora naš list imeti tisoč plačujočih naročnikov — to zadostuje, vsaj po sedanjih cenah, za osem mesečnih strani.

Darove seveda z velikim veseljem sprejemamo. Toda porabili jih bomo v to, da bo od časa do časa list povečan. In da prinese kakšne slike, ki niso poceni.

Kaj pa, če nam zmanjka denarja za osem strani?

Povemo naravnost in brez prikrivanja: Ako se to zgodi, bomo šli nazaj na štiri strani, magari na dve, pa tudi na nič, če bi ravno ne bilo drugače.

Držimo se tega, kar je zapisal v MISLIH pred meseci Andrej Traven: Ali naj bo RED, ali naj ne bo nič!

Dovolj nas je, to vsak ve, da je lahko RED, če le hočemo. To se pravi, če smo za kej. Če pa nismo zanič, bomo seveda imeli — nič . . .

Zdaj smo povedali, kaj pomeni današnjih dvanajsi strani. Zdaj veste!

POBRATIMIJA

Simon Jenko

Naj čuje zemlja in nebo,
kar dan's pobratimi pojo!
Naj se od ust do ust razlega,
kar tu med nami vsak prisega:
da srce zvesto kakor zdaj
ostalo bode vekomaj!

In ko ločitve pride čas,
na razno pot odžene nas —
tu, na! pobratim, roko mojo,
ti mi podaj desnico svojo:
da srce zvesto kakor zdaj
ostalo bode vekomaj!

Beseda dana, vez veljal
Ne zemlje moč, ne moč neba
in ne pekla ognjena sila
vezi ne bosta razrušila:
da srce zvesto kakor zdaj
ostalo bode vekomaj!

OPOZORILO

Naslednja zabava v Sydneyu — Paddington Town Hall — je v nedeljo 8. julija. Začetek ob 6. zvečer. Pomočniki naprošeni kot po navadi. Rezervacije sprejemamo že pred izidom prih. številke MISLI.

NUJNO IŠČEMO

dekle ali samsko gospo, ki bi hotela na farmi blizu Sydneya paziti na dva majhna otroka, ki sta izgubila mater lani v avtomobilski nesreči. Vsa oskrba in primerna plača. Ženitev z vdovcem ni izključena. Javite se na MISLI ali po telef. FA 6534.

IZ „VESTNIKA SLOV. KLUBA“ V MELBOURNEU

Morda MISLI ne ustrezajo željam vsakogar. Nedvomno je mnogo možnosti za zboljšavo njihove vsebine. Brezdvomno vsi želimo, da bi bile večje in postale štirinajstdnevnik, katerega bi vsak Slovenec z zanimanjem čital, ga širil in bil nanj ponosen. Hoteli bi, da bi bile MISLI res zveza ne samo med nami Slovenci v Avstraliji, nego da bi nas družile z rojaki po celem svetu ter bi jim izpovedovale našo miselnost, gledanje, in jim bile slika našega življenja v Avstraliji.

Ni pa naloga in dolžnost samo uredništva, da to uresniči. Še posebno ne uredništva, ki vlaga svoje delo in trud brez gmotnega zadoščanja. Mi vsi moramo MISLIM priskočiti na pomoč. Najprej jim moramo postaviti res solidne finančne temelje, potem pa po svojih močeh priskočiti na pomoč tudi na vsebinskem polju, z dejanskim sodelovanjem ali nasveti, tolmačenjem želja naročnikov in širjenjem lista.

Slovenski klub v Melbourneu je vedno zastopal mišljenje, da je Slovincem v Avstraliji v sedanjih razmerah povsem zadostno samo eno glasilo, da pa naj bo to res na dostojni višini. Zato tudi brez-pogojno podpira akcijo MISLI in pozivlje vse svoje člane in prijatelje, da po svojih močeh doprinesejo k temu uspehu.

MODERNE ZGODE IN NEZGODE

(Nadaljevanje)

Da bomo lažje pogledali v globine propada, ki loči dve dobi, krščansko in racionalistično, naj na kratko povzamemo: v krščanski dobi, to je v dobi, ko je imelo krščanstvo v privatnem in javnem življenju polno veljavo in ki je trajala s pojemajočimi močmi — tja do francoske revolucije, je bila edino merilo vsega življenja, individualnega in socialnega, krščanska vest.

Krščanska vest je živ in naraven izraz vsega dobrega in plemenitega v človeku; dviga ga iz blata v čiste višine duhovnega sveta. Je nezmotljiva vodnica po ogromnem polju človeške zmotljivosti in grešnosti. Kdor ji sledi, živi polno in srečno življenje.

Ljudje v krščanski dobi niso morda nič manj grešili in se motili kot dandanes, toda poslušajoči notranji glas so svoje zmete in grehe spoznavali in delali zanje pristočno pokoro. Volja k dobremu je bila dovolj močna, da je sproti popravljal, kar je slaba stran v človeku delala. Takozvane znanstvene zmete, ki so se držale vse od Aristotela dalje in ki se prtijo krščanstvu v najhujše breme, niso imele nobenih slabih posledic za dobro organsko rast ljudi in narodov. Saj niso bile v ničemer nasprotne zakonom narode in življenja. V kolikor je krščanstvo vztrajalo na njih, je delalo to iz naziranja, da bi se sicer kršil naravni red stvari.

Ko so pa enkrat zmage in vina pijani ljudje v Parizu pozdravili golo dekle kot boginjo razuma, to ni pomenilo samo zmagoslavja pariške nespameti, temveč mnogo mnogo več. Pomenilo je začetek dobe, v kateri so se krščanski naro-

di odrekli svoji dobri in zanesljivi vodnici, zvesti spremljevalki v vseh vprašanih in potrebah življenja. Sprejeli so nove ideje in poglede na življenje in svet. Dovolili so, da so te nove ideje izrinile krščanstvo iz src in iz javnega življenja.

Tako so se mogle v kratkih 150 letih izvršiti največje in najtežje spremembe vseh časov v človeštvu.

V čem so te spremembe? Saj se nazunaj razen velikega tehničnega napredka nič posebnega ne vidi. Zares, mi še danes kakih posebnih sprememb ne vidimo in ne čutimo, kakor ne čuti človek strupenega plina, od katerega je že ves omamljen.

Ko se je enkrat posrečilo potisniti krščanstvo, ki ne pomeni samo neke verske pripadnosti, temveč določena in jasna, popolna in vsem potrebam in zahtevam človeka in narode odgovarjajoča praktična navodila, kako je živeti in ravnati (krščanska etika) — ko se je posrečilo to potisniti v brezpomembno zasebnost, je krščanski človek in z njim ves svet izgubil pot. To se pravi, odšel je z dobre organske in naravne poti ter danes drvi slepo in vneto za raznimi — „izmi“, ki jim je edini smisel ta: še bolj večati že tako veliko idejno zmedo. To se pravi, da ne ravna po zakonih stvarstva, temveč po zakonih, ki si jih sam sproti postavlja.

Ti zakoni že v načelu upoštevajo le materialno stran življenja in dosledno prezirajo neprimerno važnejšo duhovno stran, zanikajoč duha, vladarja narode, in držijo se „suhih, trdih dejstev“ in števil. Ti zakoni so torej v načelu zmotni, posledice te zmotnosti pa se pokažejo še ob njih praktični uporabi. In posledice so silovite. Tu ne

eksaktnosti se neha točno tam, kjer pomaga nobena eksaktnost. Moč se začne življenje, ki ni stvar samega uma, temveč — in v bistveni meri — stvar čustva, to je ljubezni, in stvar volje k dobremu.

Ko se je torej prej verno oko, ki je občudujoče žilo na stvarstvo, umaknilo hladnemu pogledu dvomljivca, ki veruje le v eksaktnost svojega znanja in ima občudovanje samo za svoj materialni napredek, so v njem začeli usihati živi viri. Oddaljevanje od dobre naravne poti je pogubonosno. Svet gre danes na „znanstven“ način svojemu uničenju nasproti. To

„uničenje“ je treba razumeti v materialnem in duhovnem smislu: ubija se duša in telo.

Življenje degenerira, izraja se ne celi črti. Današnji človek, sledeč vabljivim frazam o svobodi in enakosti, o lahkem in lepem življenju in o napredku, išče povsod lahke poti. Tudi v elementarnih stvareh kakor so: spolnost, zakon, rojstvo, materinstvo. Zaradi namišljene lahke poti izganja iz sebe ljubezen in srečo. Ne veruje stari resnični modrosti, da je človek srečen tedaj, kadar osrečuje. — *Adolf Vadnjal.*

(Pride še.)

NOVO IME STARE ORGANIZACIJE

V Sydneyu je sedež avstralske organizacije, ki naj se zavzema za blagor novih naseljencev. Vodstvo je v rokah Avstralcev samih, člani naj bi bili predstavniki vseh narodnih skupin novih naseljencev. Svoj urad ima organizacija na naslovu: 140 Elizabeth Street, Sydney. Ta organizacija je namenjena samo državi N.S.W., podobne organizacije so pa tudi po drugih državah.

Sydneyska skupina se je doslej imenovala: THE NEW SETTLERS LEAGUE of NEW SOUTH WALES. Zbrala je v svojem okrilju po večini vse narodnostne skupine takozvanih Novih Avstralcev. Treba je priznati, da je napravila že marsikaj dobrega za novonaseljence. Posredovala je v njihov prilog pri vladi v Canberra in Sydneyu, pa tudi pri raznih industrijskih podjetjih. Slovence zastopa v njej Mr. Milivoj Lajovic in mu moramo biti hvaležni, da se žrtvuje za nas. Zelo bi bilo želeli, da bi se mu pridružili še drugi in se udeleževali sej

in sestankov Lige, ki se pogosto vrše in napravijo mnogo dobrega.

Prav zdaj pa prihaja poročilo, da si je organizacija spremenila ime. To je naredila zaradi tega, da odpade izraz „New Settlers“ in se tako izloči občutek razlikovanja med novimi in starimi Avstralci. Odslej se organizacija imenuje: THE GOOD NEIGHBOUR COUNCIL of NSW. Pa naše morda: *Svet dobre sosesčine za NSW.* („Svet“ tu v pomenu kot: Slov. narodni svet, šolski svet, mestni svet itd.)

Pod vodstvom „Sveta dobre sosesčine“ bodo priredile narodnostne skupine muzikalni koncert v dvorani konservatorija v Sydneyu v soboto dne 2. junija ob osmih zvečer. Nastopil bo ukrajinski pevski zbor, poljski orkester in tako dalje. Vstopnice so po 15,10 in 5 šilingov. Ali pride kdaj do tega, da bo na programu takih koncertov tudi slovenska pesem . . . ?

Morda boste Sydneyčani dobili to številko še pravočasno, da se bo kdo od vas udeležil tega koncerta.

POUK ZA POROKO

V župnikovi pisarni sta sedela. Ona je prejšnji teden izpolnila osemnajst let, on jih bo imel prihodnji mesec enaindvajset. Župnik jima je sedel nasproti in odložil papirje.

„Zapisnik je v redu. Zdaj nekaj pouka za vajino poroko. Zakon je sveta reč, pa tudi resna nad vse, ni se spuščati lahkomišelnosti vanjo . . .“

Povesila sta oči in v možganih se jima je nekaj zganilo.

„Lahkomiselno? Ali nisem vsega natanko preračunal?“ je bil tih odmev v ženinovi glavi.

„Lahkomiselno? Ali nisem zrelo dekle? Za otroka naju ima“, je nekaj reklo v nevesti. Zamerljivo je našobila usta.

Župnik ni opazil. Vneto je razlagal svetost zakonskega poklica.

„ . . . božja ustanova . . . prvi zakon sklenjen v raj . . . Adam in Eva . . . Bog sam ju je poročil . . . jima dal prav poseben blagoslov . . .“

Besede so padale in jima udarjale na ušesa. Niso bile čisto neznane. Res! O Adamu in Evi sta nekoč že nekaj čula. Ali nista bila to tista dva, ki sta ugriznila v prepovedano jabolko in napravila

paradiž? Ali je pa bila morda celo pomaranča?

„In Bog je rekel: Rastita in množita se in napolnita zemljo . . .“

To je bilo nekaj novega. Da je Bog onima dvema kaj takega rekel? Iz katekizemskih let jima ni ostalo v spominu. Morda pa katehet takrat tega sploh ni povedal?

„Zrasel bom morda že še nekoliko, če mi bo dobro kuhala“, je ženin v mislih prikimal.

„Zredila se bom kolikor toliko, preveč debela pa nočem biti“, si je dejala nevesta. „Da bi pa s svojo širokostjo zemljo polnila, ljubi Bog, kakšna pa bom!“

Ob tem tihem razmišljanju sta preslišala veliko župnikovih besed. Mož je govoril v steno. Čez čas sta spet nekaj ujela:

„ . . . imeti otroke . . . vzgojiti jih, kolikor jih Bog da . . . za blagor človeške družbe na zemlji in za veselje v nebesih . . .“

Otroke? No, dal! So res tudi taki zakonski med nami, ki imajo otroke. Ženin je posmislil na enega svojih znancev, ki ima tri. Nikoli se ni strinjal s tako uredbo,

tudi zdaj je kar nagonsko odkimal.

Župnik je opazil in ni znal skriti zadrege. Ali bo ženin v obraz ugovarjal? Za hip se mu je zataknila beseda. Samo z očmi ga je vprašal, pa ženin je povsili pogled. Pouk je špet gladko stekel.

„ . . . da bosta dobra oče in mati . . .“

Nevesta se je v mislih ozrla na ženina, potem nazaj nase. Spomnila se je svojih staršev. Prišlo ji je na misel, da bi se jima zelo slabo prileglo, če bi jima bilo treba čez leto dni reči „starši“. Ženin je pomislil na svojega očeta in bilo mu je hudno nerodno. Župnik pa ni bral v njunih možganih in je hitel s poukom.

„ . . . zakrament . . . sveti zakon . . . Jezus Kristus ga ustanovil . . . velika skrivnost . . .“

Kakor odmev iz davnih časov jima je udarjalo na ušesa.

„ . . . posvečujoča milost . . . zakramentalna . . . čistost srca in duše . . .“

Čudne besede! Pač je duhovnik, duhovniki menda vsi tako govore. Naj govori, škodovati ne more, tudi to se prestane. Da bi le predolgo ne vlekel! Oprezno je ženin pogledal na uro v zapestju — o, kar pozno bo že! Brž je zračunal, koliko opravkov ga še čaka nočoj. Če bo župnik govoril še petnajst

minut, katere bo treba odložiti na jutri?

Nevesta je z desnim palcem skakala po prstih leve roke in si naštevila, koliko reči je še treba za ohcet.

Kako je župnik preskočil na naslednje poglavje, je ostalo obema uganka. Verjetno je bil napravil čedno miselno zvezo, pa ko delaš račune, kako boš mislim sledil? Bilo je jako čudno, ko je povzdignil glas in jima je udarilo na ušesa:

„Ustanoviti torej mislita nekaj. Ustanoviti nekaj skupnega, kajpak. Odgovorita si na vprašanje: Ali ustanavljata zgolj skupno posteljo ali tudi skupni dom?“

Zbudila sta se iz svojih računov. Imela sta občutek, da sta dobila sunek v rebra. Ženin je iznenaden pogledal župniku v obraz, pa je takoj dvignil oko na muho, ki je plešala okoli električne luči.

„Pa ne da bi župnik klafati začel?“ se je zdrznil na tihem.

Nevesta je samo iz kotička vrgla pogled na duhovnika, pa je brž sramežljivo povesila oko in obraz.

„Pohujšljivo govori, pa je župnik!“ mu je poočitala v mislih.

V spominu so jima oživele opazke, ki so letele nanju med delom v tovarni, med zabavo in na

KAMPANJA — KAKO?

Ko smo v prvi letošnji številki razglasili **VELIKO KAMPANJO**, nam je nekdo iz Victorije poslal nagajivo pesem, ki med drugim tako-le poje:

In dali so nam spet na znanje (kot stokrat že) še to vprašanje: So MISLI nam zares potrebne? In pesmi pojejo pogrebne o listu, ki mu bo umreti, če mu ne bo uspelo žeti od tisoč bralcev naročnine, še preden mescev šest nam mine.

Iz tega vidimo, da je bilo, ka-li, že stokrat viženo v svet vprašanje: Ali so nam MISLI potrebne?

Ker je neimenovani pesnik tega vprašanja sit, bi človek mislil, da

je bil tudi odgovor že stokrat dan in objavljen.

Morda je bil. To se pravi, ta ali oni je že stokrat odgovoril z besedico: DA!

Mi smo že zapisali, da tak odgovor ne zadostuje. Zdaj dostavljamo:

Čeprav oglašajo jih sto:

MISLI potrebne nam so — to ne zadostuje. Na golo besedico „da“ vam nobena tiskarna ne bo tiskala lista. Tam hočejo funtov, ne besed, zato samo funti, ki pomenijo naročnino, lahko odgovore na „stokrat“ postavljeno vprašanje.

Zdaj gremo že v šesti mesec kampanje, pa moramo radi ali ne-

radi sporočiti nagajivemu pesniku in vsej javnosti, da še zmerom nimamo točnega odgovora. Tudi še ne vemo, če bo šesti mesec odločil ali ne. Res je, „pogrebne pesmi“ še ne mislimo zapeti, dokaz za to je pričujoča številka. Toda tudi „življenjske“ še nismo začeli zlagati . . .

Sploh bomo rajši čakali, da jo namesto nas nekoč zapoje nagajivi pesnik iz Victorije. V šestem mesecu kampanje hitite s pošiljanjem naročnine, da se bo našemu pesniku čimprej sprožila žilica in nam bo poslal težko pričakovano pesem a garantiranjem življenju MISLI — na osmih straneh!

Uspeh kampanje se pa z dnem 20. maja v odstotkih da tako-le označiti:

N.S.W.	45%
Victoria	34%
S. Austr.	12%
Queensland	5%
West Austr.	3%
Ostali kraji	1%

N.S.W. je najbolj napredoval od zadnjč, zato so nekatere druge države na videz nazadovale. Hitite, da vas NSW do konca ne potlači!

Kampanjska pisma so vas prosila, da vsaj do konca junija g o t o v o poravnate naročnino.

ODLOČILNI MESEC JE ZDAJ TU!!!

TISKOVNI SKLAD

V sklad MISLI so poleg naročnine (naročnina se ne objavlja) darovali: Vladimir Nanos — £25-0-0; Boris in Janez Šajn £5-0-0; Martin Adamič, Janez Ambrožič, Rudi Baranowski, Franc Bergoč, Anton Brne, Florjan Falež, Franc Flajnik, Ivan Gerlec, Maks Hartman, Frani Izanc, Viktor Javernih, Anton Jensenko, Adam Klančič, Jože Kranjc, Marjan Lavko, Ferdo Leban, Ludvik Lumbar, Vincenc Maurič, prof.

Josip Medven, Dr. Emil Miglič, Anton Miklič, Vitomir Miletič, Milena Pernič, Ludvik Pirnat, Ana Samsa, Stanko Samsa, Luka Schatter, Simon Škorc, Ivan Slavec, Anton Stukely, Franc Šumi, Antonija Truskinger, Ivan Urh, Aleks Žakelj, Alojz Žbogar, Jože Zigmund — vsak po £1-0-0; Danijel Bratina, Viktor Čar, Anton Čečko, Jožef Gorup, Franc Horvath, Vida Hrdlicka, Vlado Jelerčič, Ivan Klun, Alojzij Kofol, Karel Levstek, Ivanka Student, Marica Tav-

čar, Marija Vadnjal, Anton Vekar, Anton Volk — vsak po 10/- šilingov in Adolf Rosani 5/- šilingov. Vsem prisrčna zahvala!

Ivan Stanjko, NSW.
Alojz Stopar, NSW.
Dubrovič Alfonz, Vic.

NAŠA NOVA POVEST

Z današnjo številko pričenjamo povest izpod peresa Narteja Velikonje. Povest se vrši na Krasu po končani prvi svetovni vojni. Izhajala bo verjetno do konca letošnjega leta. Upamo, da jo boste prav tako radi brali kot Tavčarjevo Cvetje v jeseni.—Ur.

PROSIMO točne naslove:

Anton Irgel, Vic.
Milan Makovec, Vic.
Viktor Marlo, Tas.
Franc Zagoda, NSW.
Franc Gobec, NSW.
Cvetka Križman, NSW.

neroden. In pa žejen sem." Naletavalo je vedno močnejše. Fant je čutil, da mu je premočilo že na hrbtu. Zajel mu je v klobuk vode v školjavnici in pijanec je popil v globokih požirkih.

„Al! si je oddahnil. „Ti si dober dečko! In kakor je meni ime Zvirk, ti si dober dečko. Kaj meni pomaga, če si ti dober dečko, če jaz ne morem s teboj. Presneta noga! In pa da se ga tako navlečem!“

„Pripravite se; četrte ure vas lahko nesem.“

Pijani stric je ves ginjen padel fantu okoli vratu.

„O, ti dečko, kako si ti dober fant!“

„Saj ni da-daleč!“ je fant menil ves v zadregi.

Opital je pijano breme; na hrbtu je postal stric Zvirk zgovoren. Po cesti skozi meglo je šla čudna prikazen dveh glav na enih nogah.

„Haha,“ se je smejal, „haha, kako se jima bo dobro zdelo, od smeha bosta jokala, fant.“

„Kdo?“ je vprašal.

„Kdo? — Kdo naj se smeje? Moro in Polonca, posebno Moro. Kdo je še kdaj videl, da pijanca prineso na hrbtu domov. Moro me bo po rami potrepal in rekel: „Daj, Polonca, vina in kruha, pogrni očetu ob peči, da bo spal.“ In dala bo in pogrnila bo. In rekel bom: „Še fantu daj, ki me je pobral kot usmiljeni Samaritan.“ Pa še živinčeta nimaš. Kako ti je ime, fant?“

„Fi-filip sem!“

„Lipe, Lipe! „Daj Lipetu, Polonca,“ bom rekel. — In na svatbo te povabi, ko se poročita.“

„Kdo se poroči?“ je naglo vprašal in začutil na licih kri.

„Kdo se poroči! — Ti, fant, si trapast, rečem ti. Dva moška ne, dve babnici tudi ne. Moro in Polonca, bratec moj!“

„Moro in Polonca!“ je ponovil fant tiho in skrčil pesti. „Kdaj pa?“

„Kdaj? V kratkem. Moro ima oko zanjo, Polonca je deklina kot naslikana. V kratkem pravim.“

Blasknil je z jezikom v znamenje, da je neznansko zadovoljen. Skušal je zazvižgati fantovsko pesem, pa je prenehal.

„Zdaj vem, zakaj ni pisala!“ je zaključila spodnja glava čudne prikazni. Ko sta zavila s ceste v klanec skozi smrekov gozdčič, je položil pijanca na deblo, ki je ležalo ob poti.

„Ali misli tudi Polonca na to?“

„Na kaj?“ se je vzdramil pijanec iz svojih prijetnih premišljevanj.

„Na Mora?“

S prikritim srdom je spregovoril in stopil blizu Zvirka, da je čutil vso težko vinsko sapo iz njegovih ust.

„I kajpak, bratec; seveda misli!“ je trdil Zvirk. „Zakaj bi ne mislila. Moro ima krčmo in les gre. Moro ima lire . . . Moro ima . . . Saj veš,

kaj ima še vse ta bogati Talijan. In kaj naj branim, če ga Polonca mara. Ali naj jo dam bajtarju, ki ima toliko kakor jaz. Ali pa Gravnarjevemu Lipetu, ki nima toliko, da bi zamašil škrbo v zobu. Pravijo, da je priden, pa kaj pomaga, da je priden. Dve kozi ima, dve kokoši, dve glavi zelja. Otrok je že dovolj pri hiši. Bajta je kakor poveznjen koš. In kam naj jo Lipe spravi potem?“

Fant je stisnil roki v žep in se obrnil.

„Z Bogom!“

Odšel je po klancu navzdol proti vasi in pustil Zvirka samega na deblo.

„Hej, fant, počakaj in pomagaj mi! Ti si res trapasti Lipe. O, saj si ti Lipe, presneti merkaj ti! In da te nisem prej spoznal. Ej, Zvirk, ta pa je dobra; pa boš tu nočeval. Presneta noga! Ljudje božji, hej!“

Zvirk je začel vpiti; klic je slišal tudi Gravnarjev Lipe, ki se je plazil k Morovi hiši. V sobi je gorela luč, pogledal je vanjo. Kakor da ga je kdo udaril po glavi, se mu je zdelo. Oprijel se je plota pred hišo in buljil v okno: Moro in Polonca sta bila sama; dekle je krčmarju sedelo v naročju.

II.

Take so bajte. Majhna sobica je zraven kuhinje. V kuhinji na tleh gori ogenj in na verigah visi noč in dan kotel. Soba je tako velika, da stoji v enem kotu peč, v drugem postelja, v tretjem miza, v četrtem na strani sklednik. Kjer je velika družina, leže v podstrešju, na peči in na skrinjah. Drugega bogastva ni kakor ograbek otrok; kakor stožci so drug drugemu podobni in navadno jih je več kakor devet, da se ti oko in srce razveseli, ko jih zagledaš okoli ognja.

Predzadnji Gravnarjev stožec je zlezal zjutraj na podstrešje, da bi dal kozi frodlja. Ni dobro odprl vrat, pa je zapazil, da visi iz sena dvoje blatnih čevljev. Prvi hip mu je zastala sapa, v zadregi je v taknil palec v usta, nato pa naglo zbežal nazaj k viru vse svoje modrosti.

„Mama, v senu so čevlji!“ je rekel materi — vdovi, ki je brisala mizo in tožila o megli.

V kotu se je zdravila suha jetična starka, zakašljala in nato zvedavo vprašala s hreščim glasom:

„Kaj praviš, Nande?“

„Da so v senu čevlji!“ je odgovorila snaha.

Starka se je pomirila, uprla svoj pogled spet v strop in zašepetala zadovoljno:

„A tako!“

Nande ni bil zadovoljen z vtisom, ki ga je napravilo njegovo odkritje. Kajti mama je brisala mizo nemoteno dalje.

Sem Kranjčičev Jurij...

Jurij pripoveduje
pravljico

Bolj na ono stran leži vas, ki se ji pravi Butale. Butalci so gadje. Tisto leto, ko sta bili dve kravi za en par, so se Butalci skregali s pametjo, pa so zmagali Butalci, ne pamet.

V Butalah so imeli občinskega hlapca. Ob delavnikih je pasel goved in lenobo, ob nedeljah in praznikih pa si je na glavo poveznil kapo, ta kapa je bila rdeče obšita, v roko je vzel helebarda ali sulico in je bil policaj, strah vseh tolovajev.

O tem policaju je slišal tudi grozanski razbojnik Cefizelj, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. Pa je zasrbelo Cefizlja, da si pojde ogledat policaja, in je bilo tisto nedeljo, ko obhajajo v Butalah vsakoletno žegnanje in pobjo, pa je šel v Butale in se postavil policaju tik pod nos.

Policaj je rekel: „Hop, Cefizelj, te že imam! Marš v luknjo! Imamo krojača, ki se mu pravi rabelj, ti bo vzel mero okrog vratu.“

Cefizelj ni rekel ne bev ne mev in je šel s policajem. Pa prideta mimo peka.

„Oh“, je vzdihnil Cefizelj, „dokler še lahko požiram, en sam edin koruzni hlebček bi rad snedel. Tako dobrih, pravijo, ni nikjer nikoder kakor v Butalah“.

„Nul“ je pritrdil policaj. „Pri nas imamo masten gnoj, naša moka iz naše koruze je kakor zabeljena.“

In ker je bil pek za občinskega moža, mu policaj ni hotel odjesti dobička in je pustil Cefizlja v pekarijo in se je postavil s helebardo ali sulico pred vrata, da ga počaka. Čaka in čaka, pa ni bilo Cefizlja — šent je bil odšel pri zadnjih vratih in se niti ni poslovil. Policaj hud — krščen matiček — tako je bil hud, da je kar pljunil. Ali Cefizlja ni bilo in ga ni bilo in ni vse nič pomagalo.

Poteče teden, potečeta dva, pride tretja nedelja, pa je Cefizlja spet zasrbelo, da gre v Butale, in je šel in se nastavil policaju pod nos.

„Hop!“ je rekel policaj, „ali te imam! Zdaj mi več ne uideš!“ in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: „Tujec sem,“ je rekel, „deželan, pa sem zadnjič pot zgrešil od peka, da vas nisem našel. Ali mi je bilo malo hudol!“ In je šel s policajem kakor jagnje za materjo.

Pa prideta mimo peka in Cefizelj se je spomnil, da je lačen, in je lepo prosil in policaj ga je spustil v pekarijo. Mislil si je: „Ti si zvit, jaz pa še bolj, to pot mi ne uideš.“ In se je postavil na zadnja vrata. In je čakal in čakal, pa ni dočkal, ker je Cefizelj to

pot šel zbogom pri prednjih durih. In je bil policaj sila hud, malo je manjkalo, da ni zaklel.

Potečejo trije tedni pa Cefizelj spet v Butale in policaju pod nos. „Hop!“ je rekel policaj, „ali te imam! Jaz ti pokažem, kaj je butalski policaj, da mu boš uhajal!“ in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: „Ni vas bilo pred vrati, pa sem vas iskal, kje ste. Do današnjega dne sem vas iskal do tele ure.“ In je šel s policajem is se ni nič branil.

Prideta mimo peka in se Cefizelj spet zmisli, da bi šel noter in si kupil koruzni hlebček, in je milo prosil, da nikoli tega. Pa je rekel policaj: „Tiček ti, bi mi spet rad ušel, pri tistih durih, ne? Tam, kjer mene ne bo. Ne boš, Jaka! Daj semkaj groš, grem sam kupit koruzni hlebček, pa me ti čakaj tukaj.“

In policaj šel in kupil in prišel nazaj in ko je hotel Cefizlju dati hlebček, ni bilo več Cefizlja. In je bil policaj tako jezen, da je jezik pokazal za Cefizljem, in je še dobro, da Cefizelj tega ni videl; zakaj Cefizelj je bil grozanski ropar, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in pa tri ženske.

Fr. Milčinski.

SMEŠNICE

„Atek, kaj je propaganda?“

„Propaganda je . . . propaganda je . . . no, poslušaj! Ko si bil štiri leta star, sem te vzel s seboj k morju, da bi se šla kopat. Ti si se oblekel v kopalno obleko in potipal vodo. Ker se ti je zdela premrzla, te na noben način nisem mogel pripraviti, da bi zagazil v morje. Čez čas sem napravil ogenj in ogrel lonec vode nad njim. Vodo sem izlil v morje in sem ti rekel, da potipaj, če je zdaj bolj toplo. Ti si potipal in pokimal. Brez upora si zagazil v vodo in sva se prav lepo skupaj kopala. Verjel si, da se morje ogrelo od tistega lončka kropa. Vidiš, to je propaganda.“

Avtomobilist je kmetu povozil kokoš.

„Ali bo dovolj, če vam plačam en funt?“ je vprašal kmeta.

„Ne bo, dali mi boste dva.“

„Preveč bo. Kdo pa plačuje kokoši po dva funta?“

„Vem, da jih ne. Ali to kokoš, ki ste mi jo povozili, je naš petelin tako rad imel, da bo zdaj gotovo tudi on poginil. Zato boste tudi za petelina plačali en funt.“

Slovenci

v Perthu in okolici!

Kupujte vse svoje potrebščine

največji trgovini Zapadne Avstralije

pri **BOANS-u**

„Pač niso samo čevlji, ampak tudi mož. Vsaj hlače so; pojdite gledat!“

Povlekel jo je za krilo iz sobe. Ko je zavila okoli vogla, je obstala presenečena. Kajti hlače in čevlji, ki jih je Nande videl, so bili že na lestvi.

„Filip!“ je spoznala sina in se prestrašila njegovega prepadenega obraza.

Podal ji je roko, kratko odzdravil in sedši na nizki stolček v kuhinji je nemo strmel pred se.

„Kdaj si prišel?“

„Ponočil!“ je odgovoril in ni dvignil glave.

Nande se je razkoračil pred njim in modroval ogledovaje ga od vseh strani.

„Saj ni bil mož!“

Iz hleva se je oglasila najstarejša sestra.

„Nande, daj hitro kozil!“

„Ne!“ je zavpil. „Filip je prišel!“

V izbi pa je hreščala stara mati.

„Kaj je, Jera?“ v splošnem pozdravljanju je ni nihče slišal. „Ah, ti moj Bog!“ je starka vzdihnila ogorčeno. „Nikogar ni! Tak, kaj je Jera?“

V zibelki se je zbudil odstavek in se začel dreti.

„Pridite vendar in vzdignite ga, da se ne razporje!“ je hreščala in začela kašljati.

Filip pa je sedel pri ognju in tiščal glavo med pestmi. Mati Jera si ni vedela pomagati. V prvem hipu so ji prišle v oči solze; Filip je bil podoben očetu, kakor bi ga bil izrezal.

„Kako živite?“ je vprašal čez dolgo.

„Kako živimo; saj veš, kako!“ je zaihtela mati.

„Tiste lire, ki si jih poslal, smo dali za krompir in zabelo. Vse bi še bilo, če bi oče . . .“ zaprlo ji je besedo in začela je glasno ihteti.

„Govorite, ali ga je bil res Moro ovadil?“

„Kdo drugi? Zvečer sta se sprla; zjutraj je prišel orožnik. Na kolenih sem prosila! Vidiš, je dejal oče, to je Moro naredil . . .“

Njeno ihtenje je šlo sinu v dušo. „Dokazali niso, a njega vendar ni več!“

Kdo je bil Moro? Prihajač! Prišel je od nekod in začel z oštarijo in lesno trgovino. Prinesel je s seboj razne neznane „novosti“. Že prvo nedeljo je priredil ples. Iz vasi še ni bilo nikogar, a iz bližnjega trga so prišli in divjal pozno v noč. Župnik je drugo nedeljo glasno grajal na prižnici. Govoril je o božjem gnevu in uprl svoj pogled v Mora, ki je sedel v klopi sredi cerkve. Potem ga ni bilo več k maši, toda imel

je svojega človeka, ki mu je vse donášal. Med najodločnejšimi nasprotniki je bil Gravnar. Opozarjal je ljudi, da daje ceneje samo prve čase, da bodo vse povrnili stotero, da je volk v ovčji koži. Treba samo nekaj tednov, pa se pokaže. Pri tesanju je plačeval bolje od domačih ljudi, les je plačeval dražje. Toda Gravnar se ni oplašil. Svaril je in rotill ljudi, naj ne nasedajo. Vendar se je Moru posrečilo, da je našel tri, ki so mu postali poslušni: Škvarčo, Žizna in Zvirka. Zvirka še, ko je pokazal jasne namere, da mu hči Polonca ugaja in da komaj čaka, da jo oženi. Žizen je bil samo tesač, ki se mu je zdelo vseeno, kdo mu plača zaslužek. Svarča je pa začutil, da je zdaj čas, ko se bo lahko maščeval nad vsemi, ki so se norčevali iz njegove skoposti in so se ga izogibali zaradi njegove zahrbtnosti.

Govorili so, da je najbrž Škvarča nesel na nos Moru neke Gravnarjeve besede, da je potem Moro zbesnel in javno in glasno prijel Gravnarja. Posledica je bila ovadba.

„Tak kaj je?“ je kreščala starka v sobi. „Vzdignite otroka!“

Mati je šla po odstaveka.

„Če bi človek umrl, bi ne bilo nikogar na spregled,“ je godrnjala čemerno.

„Nismo slišali,“ si je obrisala snaha oči. „Filip je prišel.“

„A takol!“ je menila bolnica in se zazrla spet v leseni strop; zadnjih besed niti slišala ni prav dobro. Čutila se je vedno zapostavljeno in zanemarjeno, če ni bilo koga v bližini. Kadar je kdo sedel zraven, pa je mirno predla svoje misli. In mislila je na lepe rute, na nerodne obleke sosed in za Božič si je ežlela nove obleke, da bo šla k polnočnici. Odkar je sin prišel iz tržaške ječe domov umret, je stara Gravnarica ležala in vsak večer trdila, da ne bo dočkala dneva. Če je kdo ugovarjal, je razžaljena trdila, da ne veruje, da je bolna.

Toda vest o Filipu jo je vznemirila šele potem, ko je snaha že zaprla vrata za seboj.

„Kaj si rekla, Jera?“ je vpila za njo.

„Stopi, Nande, in vprašaj mater, kaj želi!“ je rekla mati Jera.

„Kdo je prišel?“

„Filip, mati, Filip!“ se je razkoračil dečko.

„Vendar enkrat! In zakaj ga ni k meni?“

Prišel je še Filip, in tistikrat se je starka za kratek hip dvignila na postelji in zahropela:

„Moro je tisti! Prav, da si se vrnil!“

Padla je nazaj v navadno brezbriznost in mislila svoje misli.

Filipu pa je ta njen pozdrav šel skozi kosti.

(Dalje.)